



WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 13 marca 2025 r.

PS.I.431.1.3.2025.AK

**Pani
Joanna Izbicka
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
ul. 1 Maja 9
47-150 Leśnica**

Wystąpienie pokontrolne

W okresie od 20 stycznia do 27 stycznia 2025 r. przeprowadzono kontrolę kompleksową Ośrodka Pomocy Społecznej w Leśnicy¹, w zakresie realizacji zadań gminy wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej² i zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami. Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność Ośrodka w kontrolowanym zakresie.

Odnosząc się do zadań realizowanych w okresie objętym kontrolą³ -

¹ Zwanego dalej: Ośrodkiem

² Zwanej dalej: ustawą

³ W okresie objętym kontrolą Ośrodek, z uwagi na brak potrzeb nie realizował:

1) w ramach realizacji zadań własnych gminy, określonych w art. 17 ustawy, zadań pn.:

- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- udzielanie niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych;
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich;
- opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- opracowanie i realizacja kontraktów socjalnych
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- przyznawanie i realizacja usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej;
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;

pozytywnie oceniono:

- a) spełnienie przez jednostkę kontrolowaną wymogów dostępności, określonych w art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami;
- b) postanowienia statutu i regulaminu organizacyjnego Ośrodka;
- c) uchwały Rady podjęte w ramach kompetencji określonych w: art. 43 ust. 10, art. 44 ustawy;
- d) kwalifikacje Kierownik Ośrodka;
- e) kwalifikacje pracowników socjalnych do wykonywania zawodu oraz posiadanego stopnia awansu zawodowego;
- f) umożliwienie pracownikom socjalnym podnoszenie kwalifikacji w ramach szkoleń finansowanych przez Ośrodek;
- g) standard zatrudnienia pracowników socjalnych;
- h) terminowość i rzetelność sporządzenia Oceny zasobów pomocy społecznej za rok 2023;
- i) Strategię rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Leśnica na lata 2016-2025;
- j) ustalanie prawa do zasiłku stałego, okresowego, celowego, posiłku, schronienia, usług opiekuńczych i DPS;
- k) ustalanie i zmianę odpłatności za usługi opiekuńcze, schronienie i pobyt w DPS;
- l) ustalanie prawa, wysokości i okresu uprawnienia do składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- m) sprawianie pochówku;
- n) zabezpieczenie w Gminie Leśnica zadań dotyczących:
 - usługi schronienia dla osób bezdomnych z terenu gmin,
 - zapewnienia posiłku osobom tego pozbawionym,
 - dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach,
 - usług opiekuńczych,

-
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
 - 2) w ramach zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, na podstawie art. 18 ustawy, zadań pn.:
 - przyznawanie i organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z kłeską żywiołową lub ekologiczną;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a;
 - prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
 - przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

- zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi dostępu do usług dziennego ośrodka wsparcia ŚDS;
- o) dopełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 48 ust. 11b ustawy.

W postępowaniach administracyjnych pozytywnie oceniono:

- a) weryfikowanie przez Ośrodek informacji i oświadczeń składanych przez strony w zakresie ich dochodów;
- b) dokonywanie ustaleń w zakresie prowadzenia samodzielnie gospodarstwa domowego;
- c) dokonywanie ustaleń w zakresie sytuacji rodzinnej stron, w tym osób zobowiązanych do alimentacji;
- d) rozpoznawanie spraw w całości;
- e) terminowość rozpatrywania spraw, w tym przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych lub ich aktualizacji;
- f) postępowania prowadzone z urzędu.

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

Na podstawie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienie dotyczące uzasadnień prawnych wydawanych decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a.
2. Nieprawidłowości, w tym:
 - 2.1. Kluczowe: brak.
 - 2.2. Znaczące, w zakresie:
 - a) nie ustalenie przez Radę Miejską w Leśnicy⁴ w drodze uchwały:
 - szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia innych niż dla osób bezdomnych oraz szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach treningowych i wspomaganych, co stanowi naruszenie art. 97 ust. 5 ustawy,
 - zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w zakresie: wydatków na usługi, posiłki, zasiłki na ekonomiczne usamodzielnienie, przyznanych pod warunkiem zwrotu⁵ - co stanowi naruszenie art. 96 ust. 4 ustawy,
 - warunków przyznawania usług wsparcia krótkoterminowego, świadczonego w formie dziennej i w formie pobytu całodobowego oraz

⁴ Zwana dalej: Radą

⁵ Uchwała Nr XXV/127/04 z dnia 29 września 2004 r. została podjęta w sprawie zasad zwrotu tylko w zakresie wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki okresowe lub celowe udzielone pod warunkiem zwrotu.

warunków odpłatności za te usługi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania - do czego była zobowiązana mocą art. 97a ust. 2 ustawy;

- b) zawarcia przez Radę w uchwale, w sprawie szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom tego pozbawionym, ustaleń niezgodnych z: art. 2 ust. 1, art. 3 ust. 1, 97 ust. 1 i ust. 1a ustawy.

2.3. Zwykle, w zakresie:

- a) nie zapewnienia pracownikom socjalnym, z uwagi na warunki lokalowe, prawidłowej realizacji obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy;
- b) nie zapewnienia pracownikom socjalnym superwizji pracy socjalnej, prowadzonej przez superwizorów, co stanowi naruszenie art. 121a ust. 2 ustawy;
- c) nieterminowego przekazania 1 sprawozdania resortowego, sporządzonego w Centralnej Aplikacji Statystycznej, co stanowi naruszenie art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- d) uchylenia decyzji przyznającej zasiłek okresowy z naruszeniem art. 37 w związku z art. 106 ust. 5 ustawy;
- e) wydania decyzji przyznającej schronienie w schronisku dla osób bezdomnych z naruszeniem art. 48a ust. 2 ustawy;
- f) uchylenia decyzji przyznającej prawo do schronienia bez uwzględnienia faktycznego okresu korzystania przez stronę ze świadczenia, co stanowi naruszenie art. 106 ust. 5 ustawy;
- g) nie ustalenia przyczyny pozbawienia dzieci posiłku i nie uzasadnienia przyznania pomocy w formie niepieniężnej, co stanowi naruszenie art. 48 i 48b ust. 3 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- h) braku kontroli jakości świadczonych usług opiekuńczych;
- i) nie ustalania, w każdym postępowaniu, wymiaru i zakresu usług opiekuńczych ze stroną, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- j) nie rozpoznania, w postępowaniu o skierowanie do DPS, kwestii dotyczących konieczności zapewnienia całodobowej opieki z uwagi na wiek, chorobę lub niepełnosprawności oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania strony, co

stanowi naruszenie art. 2 ust. 1, art. 54 ust. 1 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;

- k) naruszenia, w postępowaniu zakończonym decyzją odmawiającą prawa skierowania do DPS, zasady prawdy obiektywnej, obowiązku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego oraz sporządzenie wadliwego uzasadnienia decyzji, przez co rozstrzygnięcie wydane zostało z naruszeniem art. 7, art. 75, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 3 oraz 8 k.p.a. w stopniu, który mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy;
- l) prowadzenia postępowania z wniosku o skierowanie do DPS z naruszeniem art. 35 § 1-3 k.p.a.;
- m) prowadzenia postępowań na podstawie nieprawidłowo wypełnionych dokumentów, tj. nie stanowiących dowodów w sprawie, o których mowa w art. 80 k.p.a.;
- n) rozstrzygnięć dotyczących:
 - zasiłku stałego, gdzie nie nadano rygoru natychmiastowej wykonalności, mimo wykonania decyzji w tym trybie, co stanowi naruszenie art. 107 § 1 pkt 5 w związku z art. 108 § 1 k.p.a.,
 - zasiłków okresowych, gdzie nie wskazano tytułu uprawnienia do zasiłku, co stanowi naruszenie art. 38 ust. 1 ustawy w związku z art. 77 § 1 k.p.a. oraz art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.,
 - usług opiekuńczych, gdzie sentencje zawierały informacje dotyczące zasad ustalania czasu pracy opiekunek oraz formy jego rozliczania, co stanowi naruszenie art. 50 ust. 1-3 ustawy w związku z art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.,
 - skierowania do DPS bez wskazania adresu Domu, co stanowi naruszenie art. 54 ust. 2 ustawy w związku z art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a.;
- o) uzasadniania prawnego decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie stronie, w sposób prawidłowy, wszystkich przywołanych w podstawie prawnej decyzji przepisów;
- p) uzasadniania faktycznego decyzji z naruszeniem art. 107 § 3 k.p.a., z uwagi na nie wyjaśnienie stronie:
 - powodu ustalenia prawa i okresu przyznania zasiłku okresowego, zgodnie z art. 38 ustawy,
 - powodów ustalenia prawa do zasiłku celowego w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie, zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy,

- powodu ustalenia prawa do posiłku, w oparciu o wymogi art. 48 i 48b ust. 2 ustawy,
- powodów przyznania prawa do usług opiekuńczych w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie, zgodnie z art. 50 ust. 1 i 3 ustawy,
- powodów skierowania do DPS określonego typu w odniesieniu do ustalonych potrzeb oraz dowodów zgromadzonych w sprawie, zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy,
- nadania rygoru natychmiastowej wykonalności, zgodnie z art. 108 k.p.a.

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: niedostateczna znajomość przepisów ustawy oraz k.p.a.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: stwierdzone nieprawidłowości, z uwagi na ich charakter i wagę nie stanowią podstawy do negatywnej oceny jednostki, niemniej wpływają na jakość realizacji zadań pomocy społecznej określonych dla gminy w ustawie.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości:

- Rada w zakresie uchwał;
- Kierownik Ośrodka w zakresie nadzoru nad realizowanymi przez jednostkę zadaniami;
- pracownicy socjalni w zakresie obowiązków określonym ustawą i k.p.a.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowość będące w kompetencji Rady, zawiadomienie o wynikach kontroli w przedmiocie uchwał zostanie przekazane organowi założycielskiemu Ośrodka w trybie art. 128 ust. 6 ustawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) podjęcie działań w celu zapewnienia pracownikom socjalnym:
 - warunków lokalowych umożliwiających prawidłową realizację obowiązku określonego w art. 100 ust. 1 i 119 ust. 2 pkt 2 ustawy,
 - superwizji pracy socjalnej, zgodnie z art. 121a ust. 2 ustawy;
- 2) terminowe przekazywanie sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej, zgodnie z obowiązkiem określonym w art. 17 ust. 1 pkt 17 ustawy;
- 3) uchylanie decyzji przyznających zasiłek okresowy z uwzględnieniem zasad określonych w art. 37 w związku z art. 106 ust. 5 ustawy;

- 4) wydawanie decyzji przyznającej schronienie w schronisku dla osób bezdomnych zgodnie z trybem określonym w art. 48a ust. 2 ustawy;
- 5) uchylanie decyzji przyznających prawo do schronienia z uwzględnieniem faktycznego okresu korzystania przez stronę ze świadczenia;
- 6) ustalanie przyczyny pozbawienia dzieci posiłku i uzasadnianie przyznania pomocy w formie niepieniężnej zgodnie z wymogami art. 48 i 48b ust. 3 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- 7) prowadzenie kontroli jakości świadczonych usług opiekuńczych;
- 8) ustalanie wymiaru i zakresu usług opiekuńczych ze stroną, zgodnie z wymogami art. 50 ust. 5 ustawy w związku z art. 7 i 77 § 1 k.p.a.;
- 9) dokonywanie rozpoznania, w postępowaniach o skierowanie do DPS, kwestii dotyczących konieczności zapewnienia całodobowej opieki z uwagi na wiek, chorobę lub niepełnosprawności oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania strony, zgodnie z zasadami określonymi w art. 2 ust. 1, art. 54 ust. 1 ustawy w związku z art. 77 k.p.a.;
- 10) przestrzeganie, w prowadzonych postępowaniach, zasady prawdy obiektywnej, w tym obowiązku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zgodnie z art. 7, art. 75, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 3 oraz 8 k.p.a.;
- 11) prowadzenie postępowań zgodnie z wymogami art. 35 § 1-3 k.p.a.;
- 12) prowadzenie postępowań na podstawie dokumentów spełniających wymogi art. 80 k.p.a.;
- 13) formułowanie rozstrzygnięć zgodnie z wymogami ustawy i k.p.a.;
- 14) uzasadnianie prawne i faktyczne decyzji zgodnie z wymogami k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka

w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków, zgodnie ze zmianami dot. uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500,00 do 12.000,00 zł.

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Pismo otrzymuje do wiadomości:
Rada Miejska w Leśnicy, Urząd Miejski, ul. 1 Maja 9, 47-150 Leśnica